

Lelystads Geluiden

De mening van de inwoners gepeild

De leefsituatie van Lelystedelingen in 2008

In 2008 is voor de derde keer de leefsituatie van Lelystedelingen gepeild. In dit onderzoek staat het welzijn en sociale deelname van inwoners van Lelystad centraal. Verder wordt stil gestaan bij de scores van diverse kwetsbare bevolkingsgroepen, zoals bijvoorbeeld mensen met een laag inkomen en senioren. De uitkomsten van dit onderzoek worden vergeleken met het verleden, maar ook met landelijke resultaten.

Dit is een onderzoeksrapportage gemaakt door:
Onderzoek en Statistiek

Verkrijgbaar, zolang de voorraad strekt bij:

Gemeente Lelystad
Onderzoek en Statistiek
Postbus 91
8200 AB Lelystad
T 0320 27 85 74
F 0320 27 82 45
e-mail: onderzoek@lelystad.nl

Voor feiten en cijfers en overige onderzoeks-
rapporten kunt u terecht op onze website:
www.os.lelystad.nl

Lelystad, juni 2009

Inleiding

In 2008 is voor de derde keer onder inwoners van Lelystad het Leefsituatieonderzoek gehouden. In dit onderzoek staat het welzijn en de participatie van inwoners centraal. De resultaten van dit onderzoek worden vergeleken met uitkomsten uit het verleden (2004 en 2006) en met landelijke uitkomsten¹. Het onderzoek zal in drie rapportages verschijnen. Deze LelyStadsGeluiden, 'Leefsituatie van Lelystedelingen 2008' is de eerste van deze reeks.

Inwoners

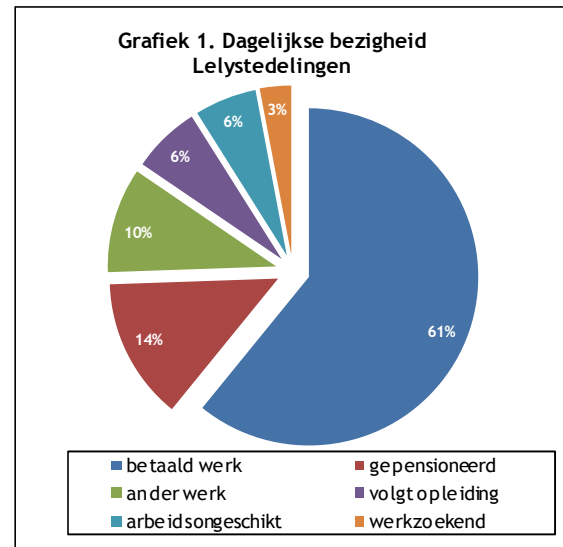
In Lelystad delen de meeste mensen het huishouden met tenminste één ander persoon (68%²). In veel gevallen gaat het dan om twee volwassenen met thuiswonende kinderen, maar een klein deel (8%) hiervan zijn eenoudergezinnen. Een andere grote groep Lelystedelingen zijn alleenstaanden. Zij vormen ongeveer 31% van de huishoudens in Lelystad.

De meerderheid (73%) van de inwoners in Lelystad is autochtoon³. Ruim één op de vier Lelystedelingen heeft een niet-Nederlandse herkomst. 18% van de Lelystedelingen is zelfs afkomstig uit een niet-westerse land. Het gemiddelde percentage niet-westerse inwoners ligt voor vergelijkbare gemeenten⁴ op 10,5%.

Dagelijkse bezigheden

Ruim 60% van de respondenten geeft aan zijn of haar betaalde baan als belangrijkste dagactiviteit te zien (grafiek 1). Dit is iets minder (2%) dan in 2006, en gelijk aan het percentage van 2004. Nog eens 10% vindt een andere vorm van werk, zoals huishoudelijk werk of vrijwilligerswerk, een hoofdzaak. Het aantal personen dat een opleiding volgt is licht gestegen naar ruim 6% en het aantal

mensen dat zegt werkzoekend te zijn is iets gedaald naar 3%. Overigens ligt het werkelijke aantal niet-werkende werkzoekenden in 2008 op 6%. Het verschil in uitkomst ligt aan de formulering van de vraag. Er wordt namelijk naar de activiteit gevraagd die men zelf het meeste van toepassing vindt. Werkzoekend zijn klopt misschien wel, maar de respondent zelf beschouwt een andere activiteit als meer gepast.

Wordt er alleen gekeken naar de mensen tussen de 18 en 65 jaar, dan heeft 71% een (betaalde) baan van 12 uur of meer per week. Onder mannen is dit zelfs iets vaker het geval (80%) dan onder vrouwen (62%). Bijna drie op de vijf stellen zijn meerverdieners. Dit houdt in dat naast henzelf ook hun partner een betaalde baan van 12 uur of meer per week heeft. Ruim één op de vier inwoners werkt buiten Flevoland. Zo'n 12% geeft aan dat geen van beide partners werkt.

In 2008 werkten mannen gemiddeld 36,5 uur per week en vrouwen gemiddeld 27 uur. Dit is geen belangrijk verschil met 2006. Er wordt in vergelijking met 2006 dus ongeveer evenveel uur per week betaald arbeid verricht. Gemiddeld besteedden Lelystedelingen in 2008 14 uur per week aan onbetaald werk. Mannen ongeveer 11 uur en vrouwen 17 uur. Voor mannen is dit stabiel, maar voor vrouwen is dit zo'n 2,5 uur per week minder dan in de peiling van 2006.

¹ Onder andere met uitkomsten van het CBS en met het Leefsituatieonderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

Zie voor meer informatie:

www.scp.nl/Publicaties/De_sociale_staat_van_Nederland

² Schatting van CBS 2008.

³ Voor het bepalen van de herkomst is gebruik gemaakt van de definitie van het CBS. Daarin is geboorteland van de ouders, met name van de moeder, leidend. Cijfers gebaseerd op GBA van 1-1-2009.

⁴ Vergelijkbare gemeenten zijn gemeenten met een inwonertal tussen 50.000 en 100.000 inwoners. Ook wel middelgrote steden genoemd. Bron:

www.waarstaatjegemeente.nl

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Iets meer respondenten in 2008 beschouwen hun werklocatie 'In de buurt', tabel 1. Op het totaal aantal mensen dat zegt in Lelystad te werken maakt dit echter niet veel uit. Ongeveer de helft van de mensen werkt in Lelystad, terwijl drie op de tien werkende Lelystedelingen buiten Flevoland werkt.

Tabel 1. Locatie arbeid buitenshuis (in %)

	2004	2006	2008
In de buurt waar ik woon	12	8	13
Elders in Lelystad	40	39	36
Buiten Lelystad, in Flevoland	14	16	15
Buiten Flevoland	26	29	28
Geen vast werkadres	8	8	8

Financiële situatie

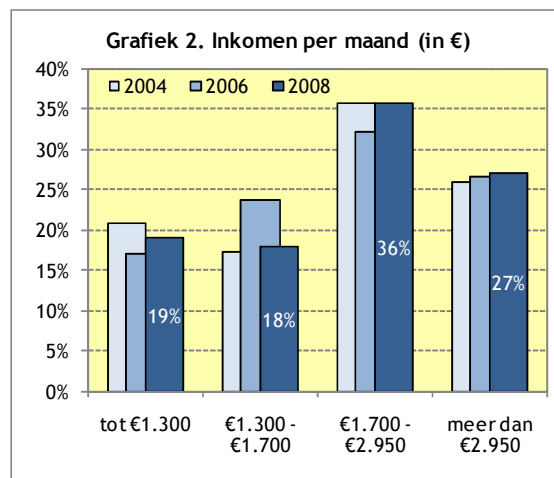
De verdeling van het gemiddelde maandelijks inkomen van huishoudens in Lelystad is in grote mate gelijk aan de verdeling in 2006 en 2004⁵. De meeste inwoners in Lelystad (63%) heeft een inkomen dat rond of boven modaal ligt, namelijk meer dan € 1.700 en € 2.950 netto per maand, grafiek 2. Er is echter een behoorlijke groep Lelystedelingen (ongeveer 19%) die rond moeten komen van een inkomen op of onder het sociaal minimum. Daar staat tegenover dat circa één op de vier inwoners in een huishouden leeft met een inkomen van (meer dan) twee keer modaal.

Net als in 2006 geven Lelystedelingen in 2008 gemiddeld een 7,0 voor hun huidige financiële situatie. Mensen met een laag inkomen zijn minder tevreden en geven gemiddeld een 5,6; terwijl de huishoudens met twee keer modaal een 8,0 geven.

Op het moment van dit onderzoek gaf men gemiddeld een rapportcijfer van 7,1 voor de eigen maatschappelijke positie. Dit was iets lager dan in 2006 (7,3). Het oordeel over de opleiding blijft stabiel, een 7,3. Ook de

⁵ Jaarlijks worden de inkomensgrenzen aangepast aan door COS Rotterdam vastgestelde waarden. Voorwaarden voor het bepalen van de grenzen is wettelijk vastgesteld minimumloon, belasting- en premieheffing en CPB-definitie van 'modaal'. De grenzen die hier gehanteerd zijn gelden voor 2008.

mening over het leven dat men op dit moment leidt, blijft ongewijzigd: een 7,5.

Het bezit van een viertal consumptiegoederen⁶ (exclusief autobezit) is de afgelopen jaren toegenomen, tabel 2. Vrijwel iedere respondent is in 2008 in het bezit van een PC, DVD-speler of een magnetron. Toch is er geen sprake van toename in de tevredenheid over de eigen financiële situatie. Het bezit van deze artikelen zien mensen vermoedelijk steeds meer als vanzelfsprekend.

Tabel 2. Bezit van consumptiegoederen

	Ja, is aanwezig in het huishouden (%)		
	2004	2006	2008
PC	87	91	93
DVD-speler	75	89	92
Magnetron	89	92	93
Vaatwasmachine	68	71	72
Auto	86	85	83

Van de producten waarnaar gevraagd is, is het bezit van de DVD-speler de afgelopen vier jaar het sterkst gestegen. In 2004 zei 75% een DVD-speler te bezitten, tegen 92% in 2008. Het bezitten van een vaatwasmachine is het stabielst gebleven. Ondanks het relatief lage percentage dat zegt een vaatwasmachine te hebben (t.o.v. de andere drie producten), ligt hier meestal geen financiële reden aan ten

⁶ De keuze van deze vier consumptiegoederen is gebaseerd op het SCP onderzoek naar de ontwikkelingen in de leefsituatie van de Nederlandse bevolking 'De sociale staat van Nederland'.

grondslag. Voor de Personal Computer (PC) geldt dat wel. Voor tweederde van de mensen met een laag inkomen, die geen PC hebben, komt dit vanwege een financiële reden.

Mobiliteit

Het autobezit is de afgelopen jaren redelijk stabiel. Meer dan 80% van de respondenten bezit (minstens) een auto in zijn of haar huishouden. De laagste inkomens hebben vaak geen auto vanwege (tekort aan) financiën. Dit geldt ook voor bijna de helft van de middeninkomens die geen auto hebben. Bijna een kwart van de respondenten is in het bezit van een abonnement van de NS. Daarnaast heeft 6% een bus,- tram,- of metroabonnement. (4 van deze 6% in combinatie met een NS-abonnement). Het bezit van een abonnement op openbaar vervoer (NS uitgezonderd) is sinds 2006 (weer) toegenomen.

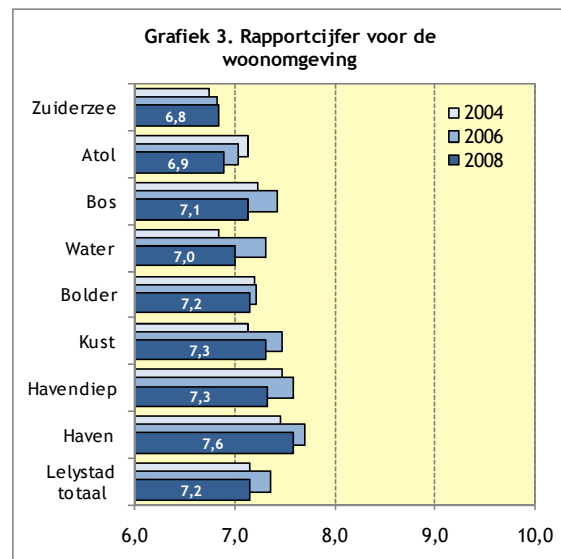
Woning en woontevredenheid

De meeste Lelystedelingen wonen in een eengezinswoning. Onder dit type woningen, vallen rijtjeswoning, hoekwoning, 2-onder-1 kap en vrijstaande woning. Samen vormen deze woningen 87% van de Lelystadse woningvoorraad. Hoewel het aandeel appartementen dus bescheiden is (13% van de woningvoorraad), is het aandeel mensen dat in een appartement woont wel iets toegenomen.

Lelystedelingen zijn erg tevreden met hun woning. Gemiddeld krijgt deze een 7,7 als rapportcijfer. Bewoners van vrijstaande woningen geven zelfs een 8,6 voor hun huis. Ook eigenaren van een woning geven gemiddeld een hoog cijfer, 8,0. Mensen met een appartement zijn iets gematigder en geven gemiddeld een 6,9. Dit geldt ook voor mensen die een woning huren, zij geven gemiddeld een 6,8.

De woonomgeving scoort met 7,2 als rapportcijfer een ruime voldoende. Dit cijfer ligt echter wel iets lager dan in 2006 (7,4). Ook is in vrijwel alle wijken de woontevredenheid iets gedaald ten opzichte van 2006 en zelfs in enkele gevallen ook ten opzichte van 2004. Hoewel er dus sprake lijkt te zijn van een afname in woontevredenheid, zijn de cijfers

zelf nog steeds ruim voldoende. De rapportcijfers variëren nogal per wijk, zie grafiek 3. Lelystad Haven (7,6) wijkt in positieve zin af van het stadsgemiddelde, terwijl Zuiderzeewijk (6,8) en Atolwijk (6,9) duidelijk lager scoren.

Een deel van de verklaring van de lage score van Zuiderzeewijk en Atolwijk is dat 'nieuwe' (uitleg) wijken⁷ daar ontbreken. Bewoners van nieuwe wijken zijn aanzienlijk positiever (7,8) over de woonomgeving dan bewoners van bestaande wijken (7,0).

Contacten en sociaal isolement

Veel Lelystedelingen (78%) hebben minstens één keer per week contact met familieleden. De contactfrequentie is in vergelijking met zowel de landelijke contactfrequentie als 2006 iets toegenomen. Het aantal mensen dat wekelijks contact heeft met vrienden/ kennissen (67%) is daarentegen nauwelijks veranderd ten opzichte van 2006. In vergelijking met landelijke cijfers blijft het contact met vrienden hoog. Dit is terug te zien in het hoge rapportcijfer (7,7) dat inwoners aan hun vrienden- en kennissenkring geven. Wekelijks contact met burens (53%) lijkt iets afgenomen te zijn sinds 2006 (57%). Ten opzichte van landelijke uitkomsten lijken Lelystedelingen minder frequent sociale contacten te hebben.

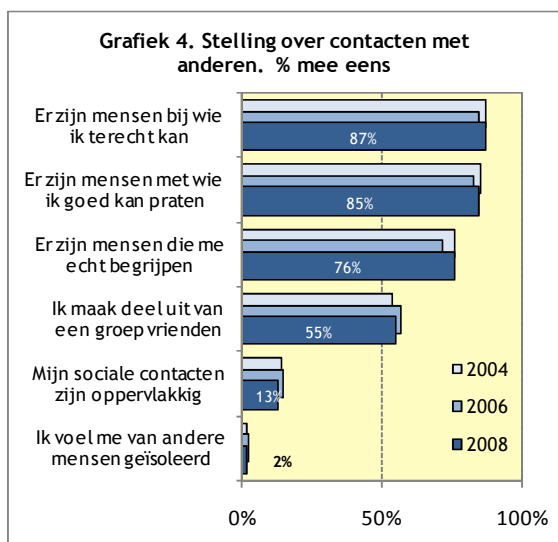
⁷ Nieuwe' (uitleg)wijken in Lelystad zijn: de Landerijen, Landstrekenwijk, Hollandse Hout, Lelystad Haven west, Golfresort, Saerdam e.o., Parkhaven / Houtribhaven Flevo Marina e.o. Deze wijken zijn vanaf 1997 ontwikkeld.

Verschillende onderzoeksmethoden kunnen echter een groot deel van dit verschil verklaren⁸.

Tabel 3. Contactfrequentie minstens 1 keer per week (%)

	NL 2007 ⁹	2006	2008
Familie ¹⁰	86	74	78
Vrienden/ kennissen	81	69	67
Buren	65 ¹¹	57	53

Naast contactfrequentie zijn er ook zes stellingen voorgelegd over sociale contacten. In grafiek 4 valt op dat 2008 licht afwijkt van 2006 en nauwelijks van 2004. De verschillen met 2006 zijn echter niet groot genoeg om van belangrijke afwijkingen te spreken.

De stellingen zijn omgezet naar een isolementsschaal. De minimale score is 6, te beschouwen als 'totaal isolement'. De maximale score is 18, er is dan sprake van 'geen isolement'.

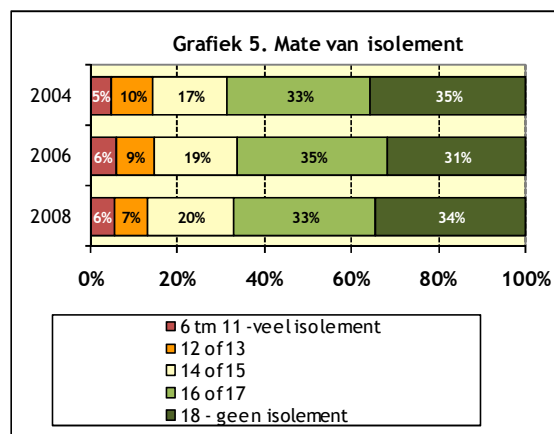
⁸ Op 17 juni 2009 contact gehad met SCP. Zij merkten dat op het mondelinge POLS (Permanent onderzoek naar de Leefsituatie) een hoger percentage wekelijks contact had, dan in het schriftelijke SLI (SCP Leefsituatie Index).

⁹ CBS (POLS), cijfer voor personen van 12 jaar en ouder. Mondeling onderzoek. Methode van onderzoek verschilt met dit onderzoek. Dit heeft een verminderend effect op de vergelijkbaarheid van uitkomsten.

¹⁰ Significant/ belangrijk verschil tussen de uitkomsten

¹¹ Cijfer van 2008. CBS (POLS), cijfer voor personen van 15 jaar en ouder. Mondeling onderzoek. Methode van onderzoek verschilt met dit onderzoek. Dit heeft een verminderend effect op de vergelijkbaarheid van uitkomsten.

Grafiek 5 maakt zichtbaar dat er sinds 2004 nauwelijks veranderingen zijn in de mate van isolement. In 2006 scoorden de groep niet-westerse allochtonen meer dan gemiddeld 'geïsoleerd'. In 2008 is dit verschil niet meer terug te vinden. Gemiddeld scoren niet-westerse allochtonen '16' op de isolementsschaal. Dit is hetzelfde als het gemiddelde voor alle inwoners.

Wij spreken van een sociaal isolement wanneer de score op de isolementsschaal lager is dan 13 punten. In 2008 geldt dit voor zo'n 13% van de inwoners van 18 jaar en ouder. Dit percentage wijkt niet belangrijk af van voorgaande jaren en er is dus geen sprake van toe- of afname van isolement. Er is echter wel een aantal groepen met grotere kans op sociaal isolement. Het percentage van zowel 65-plussers als alleenstaanden in een sociaal isolement ligt met 17% boven het gemiddelde. Dit geldt tevens voor mensen met een laag inkomen (tot € 1.300 per maand) (18%) en/of een lage opleiding (19%). Het lijkt erop dat ook de volwassenen in eenoudergezinnen zich vaker dan gemiddeld¹² (18%) geïsoleerd voelen. Tussen deze groepen zit enige mate van overlap.

Mensen in de leeftijdsgroep 18-29 scoorden in 2008, net als in voorgaande jaren, iets boven het gemiddelde van 16 punten. Het percentage mensen dat zich in deze groep in 2008 geïsoleerd voelt is ten opzichte van 2006 zelfs afgenomen van 11% naar 7%.

¹² Het aantal respondenten dat een eenoudergezin vormt (N=60) is aan de lage kant. Uitkomsten zijn daarom slechts indicatief.

Geluksgevoel en gezondheid

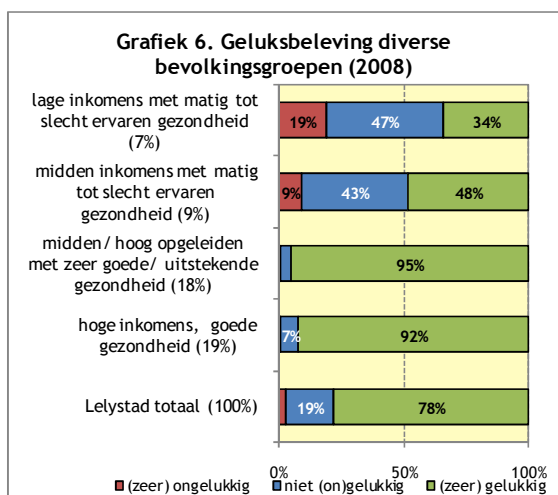
In 2008 zegt 78% van de Lelystedelingen (erg) gelukkig te zijn. In 2006 lag dit aandeel iets hoger; 80% in Lelystad en 82% landelijk¹³. In tabel 4 staat de verdeling naar geluksgevoel sinds 2004.

Tabel 4. In welke mate vindt u zichzelf een gelukkig mens?

	2004	2006	2008	NL 2006
Erg gelukkig	20	16	14	15
Gelukkig	58	64	64	67
Niet gelukkig, niet ongelukkig	18	17	19	14
Niet zo gelukkig	4	4	3	5

Het grootste verschil tussen Lelystadse inwoners en landelijk is dat inwoners hier meer geneigd zijn om zichzelf 'niet gelukkig, niet ongelukkig' te noemen. Een tweede trend lijkt een verschuiving van mensen die zichzelf 'erg gelukkig' voelen, naar een meer gematigde 'gelukkig'.

Het geluksgevoel van mensen verschilt behoorlijk tussen diverse bevolkingsgroepen, zie grafiek 6. Tussen haakjes staat hoeveel procent van de inwoners in de betreffende bevolkingsgroep valt.

Slechts één op de drie mensen met een laag inkomen en een matige/slechte gezondheid voelt zich gelukkig. Op enige afstand volgen

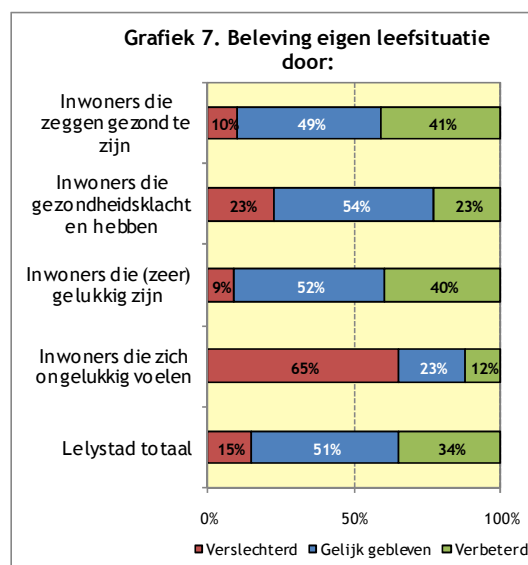
¹³ Bron: Sociaal Cultureel Planbureau, De sociale staat van Nederland 2007

mensen met een middeninkomen en een matige/slechte gezondheid (48%). Alhoewel deze groepen een aanzienlijk lagere geluksbeleving hebben dan gemiddeld in Lelystad, is het aandeel van deze groep niet heel groot (16% van het totaal). Ongeveer 37% van de Lelystadse bevolking valt in de twee categorieën met 'gelukkigste' mensen. Meer dan 90% van hen is (zeer) gelukkig.

Van alle inwoners beoordeelt 82% de eigen gezondheid 'goed' tot 'uitstekend'. Dit wil echter niet zeggen dat deze mensen geen problemen met de eigen gezondheid ervaren. Van de respondenten zegt namelijk 35% gezondheidsklachten te hebben. Een grote meerderheid (87%) van de mensen met gezondheidsproblemen, voelt zich belemmerd in één of meer dagelijkse activiteiten.

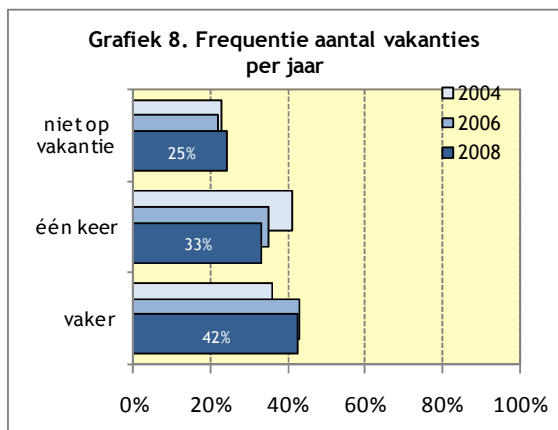
Leefsituatie

De helft van de inwoners is van mening dat hun leefsituatie het afgelopen jaar (tot september 2008) gelijk is gebleven (grafiek 7). Een op de zes vindt zijn/haar leefsituatie is verslechterd, terwijl een op de drie deze juist verbeterd vindt. Onder de 'gelukkige' inwoners zegt 9% dat hun leefsituatie verslechterd is, terwijl tweederde van de inwoners die 'ongelukkig' met hun leven zijn deze mening heeft. Gezonde mensen zijn positief over hun leefsituatie, 41% van hen vindt die verbeterd. Onder de mensen met gezondheidsklachten is dat met 23% duidelijk lager.

Vakantie, vrije tijd en cultuur

In 2008 is driekwart van de Lelystedelingen op vakantie geweest. 42% van de respondenten zegt zelfs vaker dan één keer op vakantie geweest te zijn. Van de mensen die op vakantie zijn gegaan, gingen vier op de vijf naar het buitenland. Dit is gelijk aan het landelijk gemiddelde¹⁴.

In Lelystad zegt 70% van de ondervraagden lid te zijn van minstens één vereniging. Veelal gaat het om een lidmaatschap aan een sportvereniging en/of de bibliotheek. Ruim één op de vijf personen zegt (ook) lid te zijn van een 'vakbond, werknemers- of werkgeversorganisatie'. Van de hoog opgeleiden is dit bijna 30%, terwijl van de laag opgeleiden maar 8% een lidmaatschap heeft. Verschillen met landelijke bevindingen zijn er nauwelijks.

Als het gaat om uitgaan is 'naar de film gaan' voor 53% de meest voorkomende culturele activiteit. Landelijk is dit ook het geval. Het filmbezoek ligt wel iets hoger, namelijk 56%. Museumbezoek volgt zowel landelijk (49%) als in Lelystad (45%) als tweede culturele activiteit. Cabaretvoorstellingen (32%) en musicals (30%) worden ook door een aanzienlijke groep Lelystedelingen bezocht. Landelijk gezien zijn dit minder populaire culturele activiteiten. Toneel, popconcerten, dance/houseparty's en musicals komen landelijk gezamenlijk op een derde plek met ongeveer 27%.

Ongeveer één op de vijf Lelystedelingen onderneemt geen culturele activiteiten. Dit is vrijwel gelijk aan 2006 en aan landelijke

uitkomsten. Dit houdt in dat 4 op de 5 Lelystedelingen per jaar minstens één culturele activiteit onderneemt. 30% van de Lelystedelingen doet dit één tot drie keer per jaar en de helft bezoekt vier of meer keer per jaar een cultureel evenement.

Een grote meerderheid van de inwoners beoefent één of meer hobby's (tabel 5). Hoewel het aantal mensen dat lid is van een hobbyvereniging niet hoger is dan 8%, is het aandeel mensen dat zegt een hobby te hebben al jaren onverminderd hoog. Het gaat dan bijvoorbeeld om muziek maken, schilderen, klussen, computeren etc.

Tabel 5. Aantal hobby's (%)

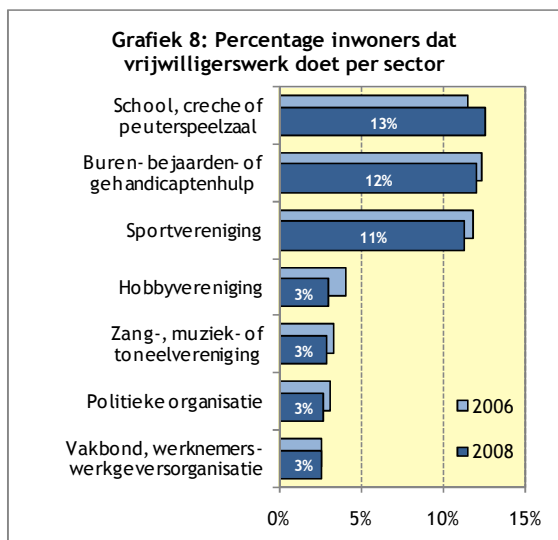
	2004	2006	2008
geen hobby	11	14	13
1 hobby	8	10	10
2 hobby's	26	27	29
3 of meer hobby's	55	49	48

Vrijwilligerswerk

Het percentage Lelystedelingen dat zegt vrijwilligerswerk te doen schommelt al enige jaren rond 47%. Dit is iets hoger dan landelijk. Het CBS schat voor 2007 het aandeel mensen in Nederland dat vrijwilligerswerk doet op 44%. In Lelystad besteedt men gemiddeld 5 uur per week aan vrijwilligerswerk. Het meeste vrijwilligerswerk wordt gedaan voor 'school, crèche, of peuterspeelzaal' (13% van de inwoners). Van de huishoudens met kinderen onder 18 jaar doet zelfs 30% hiervoor vrijwilligerswerk. In 2006 was dit nog 25%. Er is daarom sprake van een lichte toename, zie grafiek 8.

In Lelystad kunnen burens/ bejaarden/ gehandicapten en sportverenigingen ook op een redelijk aantal vrijwilligers rekenen. De overige sectoren daarentegen veel minder.

¹⁴ Bron: CBS, Toerisme en recreatie in cijfers 2008. Tabel 3.1.1

Leefsituatie-index

Evenals vorige onderzoeken sloot ook dit onderzoek aan bij de vraagstelling in het landelijke leefsituatieonderzoek van het SCP. Omdat dit de derde keer is dat het onderzoek gehouden is, is het nu mogelijk om een meerjarige ontwikkeling in beeld te krijgen. In de leefsituatie-index komt het welzijn van inwoners van Lelystad tot uitdrukking in één cijfer. In het verleden bleek dat de leefsituatie van een aantal specifieke bevolkingsgroepen achterbleef, zoals inwoners met een lage opleiding, een lage inkomen, een niet-westerse herkomst, en/of alleenstaande ouderschap. Geldt dit nu ook weer? Of zijn er tekens van verbetering binnen deze groepen? De uitkomsten van het landelijke onderzoek worden over enkele maanden verwacht. De uitkomsten van Lelystad worden dan aan de hand van dit instrument berekend om vergelijkingen met landelijke trends te kunnen maken.

Beknopte onderzoeksverantwoording

Het leefsituatieonderzoek 2008 is uitgevoerd in september 2008. Er is een steekproef van 3.000 inwoners van 18 t/m 79 jaar uit de gemeentelijke basisadministratie getrokken. Ook zijn 1.666 leden van het LelyStadsPanel (LSP) benaderd. De steekproef had een respons van 34% en van het LSP 82%. In totaal hebben 2.390 inwoners meegewerkt aan het onderzoek. 57% heeft de vragenlijst digitaal ingevuld, dit waren allen panelleden. De overige respondenten, zowel uit de steekproef als panelleden hebben een schriftelijke enquête ingevuld.

Om de onderzoeksresultaten representatief te maken voor de inwoners van de gehele stad is gewogen op de kenmerken geslacht, leeftijd, WOZ woningwaarde en opleiding. Een en ander is uitgebreid te lezen in een apart rapport over de 'onderzoeksverantwoording'.